

A black and white photograph of a road at night. A car is visible in the distance on the left side of the road. A fence runs along the right side of the road. The sky is dark. The text is overlaid on the image.

ROMÁN NA ČTYŘI DOBY

JIŘÍ ZYGMA

Jiří Zygmá

ROMÁN NA ČTYŘI
DOBY

1

Je jaro. Je krásné jaro. Chápete? Chceme ještě hezčí. Po čem se to sápete? Hezčí už si ani nemůžeme představit. Fantazii se meze nekladou. Když se nekladou, vytvoříme si příběh, kde bude jaro nejhezčí, ale to je téměř jediné, co víme. Chápete? Postupně si vymyslíme plno jiných okolností, možná se nám to i poplete.

Je jaro. Je krásné jaro. Už chápete? Hezčí už nemůže být, ale krásnější snad ano. Všecko krásně pokvete, zelená se tráva, stromy nabývají energií a příroda se probouzí. Zvířata se množí, spratkama se to hemží. Země je nová a začíná opakovat svůj pravidelný roční cyklus. Vše jde bezvýznamně znovu, od začátku, úplně z nuly, jako by předtím nic nebylo, všechno se smaže, jen někteří z nás jsou o něco starší.

Bob sedí úplně tiše na palouku nedaleko vesničky, jen půl míle od vesnice Litlond. Přejdete kopec, míjíte kostel, hned kapličku, jdete podél lesa a na samém okraji lesíku vidíte malou neviditelnou vyvýšeninu, porostlou trávou a posypanou kamením. Jakmile usednete, máte pocit, že jste úplně někde jinde – po pravé straně les, po levé zanedbané pole a před vámi se rozprostírá nekonečná krajina posetá stromky, řekami, rybníky, kopci a v dáli mohutnými horami – vše je strašně daleko a nepředstavitelně nízko. Jste ve vzduchu, létáte

a pod vámi je celý širý svět. Jste Bůh, nemusíte dýchat, mrkat, nemusíte nic.

Bob tady sedí v každém volném čase. Jakmile splní své povinnosti, odejde s krabičkou poslední záchrany na samý konec světa, do časů plných ideálů, nicoty, tam, kde ho nikdo nezná, ale všichni ví, kdo je, tam, kde ho nikdo neruší. P(a)láček je na samotě, Bob je přesvědčen, že tady snad nikdo nikdy nebyl – místo není nedostupné, ale je Jeho-va-ndrákem se tak stal, neboť zde někdy tráví i noci. Nebere s sebou nic, celou noc probdívá a strnule sedí. Není mu zima, nepotřebuje být teple oblečen. Dívá se dolů a ani jeho oči se nepohnou. Ruce objímají kolena a hlava je opřena o jablka. Vždy to tak je, nikdy by to nemohlo být jinak. Ráno by měl jít do školy, ale mnohokrát se již stalo, že zde proseděl i dva dny. Pak se podívá domů, nají se a jde zpět. Matka ho nehledá, ona jediná ví, kde je, ale nikdy za ním nepřišla. Bob otce nemá. Vychodil základní školu a po známosti se dostal na litlondské gymnázium. Je ve třetím ročníku a možná, že už dlouho nebude. Docházka je mizivá, výsledky ještě více. Bobovi na budoucnosti nezáleží, žije v jiném světě. Matka se s tím pokusila vyrovnat a už si připustila, že se vždycky může obrátit na svého bratra, který by Boba zaučil do kovářského řemesla a zaměstnal by ho. Bobovi je úplně jedno, co s ním bude, chápete? Život ho možná naučí, možná že s ním i zamete.

Jako obvykle, tedy i dnes, sedí strnule na už pomalu vysezeném palouku a přihlížející (pokud by nějaký byl) by řekl, že „čumí do blba“. Ale Bob přemítá o životě, o tom, proč člověk vůbec existuje, jaké je jeho postavení ve vesmíru, co bude, co vůbec je – vše je snad

jen iluze? Plno otevřených otázek a Bob má stále potřebu o nich uvažovat. Atmosféra k tomu jako stvořená – chládek, tiše ševelící stromy, snad také filozofující, nikde nekončící kraj a v něm človíček, který jej má jen pro sebe. A to vše je nevylicitelně krásné, přitom svět si klade otázku, proč vše znovu? Když to k ničemu nespěje? Vždyť pokaždé je to přeci jiné, jinak nádherné, ba můžeme s jistotou tvrdit, že právě letos je to nejkrásnější, nikdy to určitě nebylo tak mystické. Alespoň pro Boba.

ON to vnímá jinak, po svém – Bob zažívá ty nejhezčí pocity.

Bobovi je sedmnáct let. Jaké souvislosti mají čísla s hvězdným prostorem?? Jaké třeba sedmnáctka.. a co.. třiatřicítka? Proč je svět neomezen? Proč nemůže být omezen? Pak by se vše postupem času vyřešilo a nikdo už by si nekladl tak NEOMEZENÉ otázky?!?!? I čas, který tu Bob promedituje, je právě v tuto chvíli nekonečný, může tu přeci klidně prosedět celý život a pak.. jestli něco je.. Co ho tedy přiměje k tomu, aby zašel domů podívat se k matce, o které ani pomalu neví, že existuje?

Bob teď žije většinu svého života ve fantazijních myšlenkách, proto také ty hodiny (pro jiné) ztraceného času. Přenese se do jakési jiné sféry, a to zcela nenásilně, na základě podnětu podvědomého vnímání krásy světa, přírodního opojení; vše se může odehrát během jediné vteřiny nebo to trvá i celé hodiny. A „tam“ může být minuta (a je to pro něho celá věčnost) a stejně tak dva tři dny a je to pro něj (ale ne pro jeho žaludek) chvilka. Onen svět je snad ještě více neomezený než ten reálný, i když s ním neoddelitelně souvisí. Stačí, aby hřmotně zakručelo v trávící soustavě, zakrákoralo lesní ptactvo

nebo proletělo nesnesitelně hlučící letadlo a Bob je nechtěně (ale bohužel již nuceně) zpět. Než se přeorientuje, proběhne mu v hlavě plno myšlenek, tázajících se kdo je, co tu dělá, kolik je hodin, zdali ho nehledá mamka, co bude ve škole, pak si zpětně uvědomí, že ho žádná škola nezajímá, a po chvíli se dostaví (ale to už ve velké míře) HLAD. Pro Boba by bylo jistě pohodlnější, kdyby se nemuselo jíst. Spolu s hladem si také uvědomí, že mu hrozně vyschlo v krku. Po dlouhém zvažování obvykle nerad zavítá domů a vyčká si, až matka odejde v pravidelný čas na nákup. Poté nakluše domů, nabere do trička co nejvíce potravin a vrací se. Než aby se s matkou hádal, nají se radši za nejbližším domem. Že bude mít strach, kde je Bob tak dlouho? Ale kdepak! Ta už si zvykla. Většinou přijde z nákupu nebo z návštěvy a najde jen prázdnou lednici a na stole snad i již spěšně naškrábaný obehnaný vzkaz:

„Mami, neboj se, sem v pořádku, vrátím se brzy. Ve škole sem byl. Bob.“

Když Boba okolnosti donutí přijít domů na delší dobu, tj. přijít se špinavým prádlem, obrovským hladem, chutí pohodlně se vyspat, s potřebou „utěšit“ maminku a trochu jí pomoci v domácnosti, ale také výjimečně zajít do školy, tak holt musí přetrpět maminčinu přednášku o slušném životě a o vyhazovu ze školy spolu s uspořádanými nadávkami. Náhle se dojemně s maminkou „udobří“, pomůže jí s nádobím a jde brzy spát. Hned ráno buď odejde na palouk, nebo má ještě slavnostně namířeno do školy s omluvenkou, kterou mu zoufalá přemluvená maminka sepsala. Nedopustila by totiž, aby její syn nedostudoval, přičemž stále doufá, že se do maturitních

zkoušek vzpamatuje. Pak bude syn stát na vlastních nohách (dávat jej na vysokou školu nemá cenu, však mu strýc jistě „nabídne“ místo ve své kovářské dílně), a to ať už si dělá, co chce. Stejně ho to přejde, myslí si, však on hoch pozná, co život obnáší a co s sebou přináší za starosti. A to už nebude mít nezodpovědnost místo.

Takováto situace, kdy se Bob vrátí domů i na noc, se opakuje zhruba v dvoutýdenním až třítydenním intervalu, a to se Bob přemůže.

Vůbec ho nezajímá hospodářská krize třicátých let, která zasahuje finančně i jeho maminku, jež si musí sama vydělávat (otec je s ní rozvedený, žíví svou rodinu a na Boba nepřispívá) a mnohdy po nocích i přivydělávat. V tom je Bob dost slepý, až sobecký.

Jinak by se dalo říci, že je to mírumilovný chlapec, hodně citlivý, uzavřený, zasněný a někdy až nepřístupný. Je stále potichu, ale občas ze sebe vysype vše, co v sobě jinak tají, co ho trápí. Ukáže prostě své „pravé já“ a všichni se na něho najednou začnou dívat i trochu jinak, než se dívali doposud. Bob je tak trošku dětinský, tajemný, záludný, ale nikdy by nikomu neublížil. Když ho chce člověk poznat ze všech stran, musí s ním trávit spoustu času, a to zřejmě není v případě Boba možné. Určitě by toho dotyčný nelitoval, kdyby se s ním blíže seznámil. Bob je náhle přátelský a otevřený a pak už dokáže o problémech nekonečně diskutovat. Dobře ho tedy zná jen jeho matka, i když se v poslední době dost změnil. Spolužáky moc dobře nezná, natož aby ho oni přijali mezi své přátele. Otec matku opustil, když Bobovi bylo sedm let, a od té doby svého syna neviděl. Tak tedy Boba chápete? To jistě ne. Jestli ano, brzy váš dojem odkvete.

Je 28. dubna 1933 a stále se otepluje. Bob se už nyní těší na horké letní dny, ale zároveň nechce, aby jaro skončilo. Všechno už je téměř měsíc pokryto zelení a nové kabáty ustavičně voní čerstvostí.

Bob se právě vrátil ze školy. Když tam jednou za pár týdnů přijde, spolužáci ho téměř ani nepoznají, a jednou, když si Bob sedl do lavice a zazvonilo na hodinu matematiky, profesor na něj vyjel, že si spletl třídu nebo co. Bobovi se ve škole nelíbí. Místo, aby ho žáci a kantoři slavnostně přivítali, se na něj všichni dívají s nevraživostí, jako by ho chtěli zavraždit – a kolikrát Bob ani nepochyboval, že by to udělali.

Tentokrát – vlastně jako „obvykle“, byla omluvenka přijata třídním učitelem a posléze ředitelem s velikou pochybností. Jak se ovšem brzy přesvědčili, podpis jeho maminky byl pravý. Ale důvod nepřítomnosti? ZÁPAL PLIC? Proč tady potom není razítko a podpis místního lékaře?

„To si jako ležel doma a u doktora si nebyl?“

„Já.. já.. ovšemže ANO.. maminka vám to potvrdí..“

To jsou ale blbci, pomyslel si Bob, kdybych byl na jejich místě, už bych se dávno vyhodil. A já přijdu zrovna v ten den, kdy máme ty nejhorší předměty.

Angličtina – no prosím, profesorka – už ani nevím, jak se jmenuje – mě vyvolala z té nejtěžší látky, která už je dávno probraná. A já, ačkoliv značně utlačován svými kolegy, jsem dostal .....

ZA JEDNA!

V následující hodině biologie jsem samozřejmě nic neuměl. Ale mladá profesorka, které se zřejmě líbím, mi i přesto dala

..... ZA TŘI!

No a v konečné dvouhodinovce matematiky jsem byl vyvolán na jakýsi algebraický výraz. Šel jsem na to svou logikou: $X + y = Xy -$ tzn., že výrazy s potenciaálními a téměř racionálními hodnotami se vždycky musí rovnat nule, tj. $qibwvneiwogetrothrlworthpwny = 0$. A kupodivu ..... ZA DVĚ!

Jestli to tak půjde dál, tak budu do školy chodit jedenkrát za rok!

Po vyučování jsem využil mé přítomnosti ve škole a zúčastnil jsem se zdárně – samozřejmě „načerno“ – vynikajícího obědu ve školní jídelně.

Dnešní vesměs příjemné zážitky ze školního prostředí dodaly Bobovi jistou sebedůvěru. A tak se příjemně naladěn dvakrát těšil na následující meditace. Ještě se na chvíli ovládl a zastavil se zpět domů, aby podal své matce radostnou zprávu o svém mimořádném úspěchu. Poté se dostatečně nasytil a skokem byl na paloučku.

Ale nebylo to tak dobré, jak Bob předvídal. Dnešní zkušenosti mu nedovolily dostat se „TAM“ a nutily ho přemýšlet o realitě – především o škole, mamce a zvláště o jeho budoucnosti. Teď už to bylo dvojnásobně silnější a jeho „meditací“ se vlastně stalo přemýšlení o skutečném světě. Stále více ho pozastavovala myšlenka, jak to bude dál. Vždyť to tak krásné donekonečna být nemůže, vždyť za chvíli, až dokončí školu, pokud se mu to podaří, nebude mít kde bydlet, nebude mít co jíst, nebude mít kde pracovat. A stejně, když bude mít co jíst a tudíž dennodenně pracovat, nebude mít čas na krásné přemítání a zbavování se všech stresů a povinností. Bob se nyní hodně zamotal a nemůže momentálně najít jediné řešení. Ví jen a přeje si, aby

nezestárl, aby se čas zastavil a aby bylo všechno tak, jak je. Bob po dlouhém zvažování dospěl k závěru, že se to určitě zastavit nedá – ani v jeho mysli, ani v mysli jiných, a proto musí využít bezprostřední přítomnosti naplno, poznat co nejvíce věcí, dokud je čas, užívat si dokonale, ABSOLUTNĚ.

To, o čem Bob nikdy tak do hloubky neuvažoval, mu ale nedovolilo pustit se do toho „ABSOLUTNÍHO POZNÁNÍ“ – sebe samého, druhých, citů, světa....

TO NESTIHNU!

PROKLÍNÁM TUHLE ILUZI!

PROČ JE VŠE TAK NEOMEZENÉ?

Tak už tedy chápete? To jistě ne, vy už beztak chrápete.

O den později už Bob k problémům, které se najednou nakupily, přistupoval uvážlivěji a rozhodněji. Přece jen na něco přes noc přišel a úvaha o realitě ve vztahu k fikci z něj udělala za těch pár hodin mnohem moudřejšího. Bob zřejmě přeskočil tu neidentifikovatelnou bariéru, která mu paradoxně pomohla řešit otázky s rozumem. Především si rozdělil své zájmy do několika „zásuvek“, aby v tom neměl chaos. Až měl vše uspořádáno, začal jednu po druhé prohrabávat a zabývat se jí.

1) Kdo vlastně jsem?

Jsem bytost jako každá jiná? Je má psychická hodnota vyšší než má tělesná? Je vůbec mé tělo skutečné? Je to vše jen přelud? Moje psychická hodnota musí být nepochybně vyšší, protože psychika si vymyslela vše kolem mne. Vše je řízeno mou hlavou. Vše je zařízeno

tak, aby zde nebylo nic nepochopitelného. Přitom vše je tak nepochopitelné. Ano, jistě! Jak by jinak mohly všechny přírodní zákony tak skvěle souhlasit? A oponovat fyzickým jevům? ANO! Já a má mysl jsme třeba zařídili, aby se narodilo.... kuře. A až samo zplodí jistý počet kuřat, zemře, aby dalo prostor jiným. Jak jednoduché! .. a přitom tak složité.... Ano, vše jasně odpovídá! Dokonce i já.. Ne, vlastně umře jen mé tělo, abych měl dojem, že stále vše odpovídá, avšak já - jako JÁ - tedy JÁ, budu existovat věčně. V jiných podmínkách - samozřejmě. Například budu .. Jaký má vůbec hmota smysl? .. Budu nehmotný!! Budu ANTIHMOTA, která se nebude pohybovat, nebude mluvit, cítit, nebude ani v prostoru, nebude NIC. A pak budu možná spokojenější, než jsem teď. Kdo tedy jsem? Já jsem přeci ten, jenž nemůže nikdy poznat svět, jak jej vnímají jiní.. Vlastně jiní nejsou! To jsou všichni jen mé výplody fantazie, které mě milují, nesnášejí, obdivují a shazují,.. Jaký jsem já? Takový, jaký nejsem! A co když to vezmu z reálného konce? Asi bych měl v tomto druhu života, přestože mě jich čeká spousta, žít jen (anebo z velké části) REÁLNĚ. To je snad jen jeden z mých životů, kdy mohu poznat realitu. Proto si ji musím vychutnat. Teď chci milovat a nesnášet druhé, dokud ty vymyšlené druhy mám! Tak to asi vypadá, že budu muset častěji chodit do školy a domů, abych ty druhé mohl poznat, dokud tu jsou.

2) Kdo jsou ti druzí?

Kdo jsou ti druzí pro mě? Co pro mne znamenají? Ano, musím hojně navštěvovat školu a taky mamku.. Vždyť já vůbec ty lidi neznám! Máma je pro mě máma a tak ji miluji.. Jak se vůbec ti lidé ve

škole jmenují? Jací jsou? Prakticky já jsem s nimi nikdy nějak blíže nemluvil. Občas jsem s klukama hrál baseball, prohodil s nimi pár slov.... S profesorem matematiky jsem se jednou po vyučování bavil, se strýcem taky párkrát,.... Já vlastně nemám tátu!! Co to vůbec otcovství je? To je nějaké.. mateřství z chlapské strany? .. Co to je vůbec ta „chlapská strana“? A já ani nemám bratra! Jaké to je koupit bráškově dárek k narozeninám, pobít se s ním, bavit se s ním o holkách, o s.. Já jsem úplně zapomněl na holky! HOLKY? HOLKY? Ksaku! S nimi souvisí i další problém.

3) Co je to milovat?

To už jsem se ptal, co je mít rád mámu (to snad vím), tátu, bráchu, spolužáky – to může být jakžtakž normální, ale milovat dívku? Já se tak stydím! Mně je sedmnáct a do teďka jsem se nijak víc s holkama nebavil, natož aby se mně nějaká líbila.. A což teprve ji mít rád – jako chodit s ní do kina, líbat se s ní, kupovat jí zmrzlinu.. Párkrát jsem o tom něco v bijáku viděl to zas jo, ale abych o tom věděl něco víc.. No cpěte někomu do hlavy něco, co neznáte! Ale všichni z toho dělají takové velké romány! To musí být teda úžasné! Vůbec si nedovedu představit, že se budu s nějakou holkou držet za ruku a pak.. Co když se vůbec žádné holce nelíbím? .. A které? Vždyť ve škole jsou samé fify a.. Já jsem se vlastně nikdy nedíval, jak se ke mně ty holky chovaly.. MÁM NÁPAD! Zítra půjdu do školy a zjistím to! Stejně jako se budu kamarádit se všema klukama. Snad mě naučí kouřit cigára a ukážou mi nějaké fotky.. no a potom se zeptám profesora na nějakou zajímavost. A pak.. pak navštívím mámu a budu si s ní dlouze

povídat.... třeba o holkách! ANO! ANO! Hned zítra!! Snad už zmatenost Boba chápete? Ne, vaše intuice se rovná dojmům kuřete.

Dnes je 30. dubna 1933 – poslední den v měsíci. Bob včera těsně po setmění usnul a probudil se dneska již brzy ráno. Jeho usilovné myšlení mu dalo včera asi hodně zabrat, a tak okamžitě usnul chtě nechtě. Dnešní ráno se vskutku vydařilo. Je báječný den, již příliš nevdálen tomu letnímu.

Sotva se Bob probral, užuž se chystal sejít dolů do vesnice. Otřel si ospalý obličej, udělal si „malou duševní rozcvičku“ a s chutí a radostí, přesvědčen o svém budoucím úspěchu, klesal houpavým krokem dolů. Energii čerpat nemusel, organismus si dost odpočinul přes noc. Přesto Bob do sebe plnými doušky nasával vůni borovičnatého lesa a zpěv zamilovaného ptactva spolu s nádherou nevyzpytatelné přírody. Bob nikdy nebyl se sebou a světem tak spokojen a nikdy se tak nikam netěšil jako teď. Má pocit, že on je tvůrcem všeho dění. Dneska se nejde vzdělávat z knih, ale z lidí. Bude si všímat sebemenších detailů v chování jeho spolužáků k němu, ať už budou zlí nebo přívětiví. Těší se, nemůže se dočkat a stále zrychluje, aby nepromarnil jediné jiskření mezi těmi neznámými bytostmi. Klesání dodává Bobovi stále větší sebedůvěru. Nyní už se nachází na okraji lesíku. Za chvíli by se měla vynořit kaplička a hned za ní kostel. Bob optimisticky přidává do kroku. Již se objevuje poslední telegrafní sloup, který je v této vesnici k vidění a blízko něj se skromně tyčí tmavě hnědá kaple v románském slohu. Bob si u ní všiml vybitého okna, a tak tedy kaplička, která ho vždycky něčím tak tajemným přitahovala, se teď najednou odhalila a Bob do ní měl volný přístup. Chvíli sice rozvažoval, zdali je vůbec

správné bez dovolení chodit na pozemek „božího spasitele“, ale to už se rozešel ke kapli, zastrčené uprostřed zarostlé louky. Vždycky, když tudy Bob procházel, se raději místu vyhýbal. Něco nejasného jej odpuzovalo, ale zároveň i lákalo. A nyní se mu naskýtá jedinečná příležitost – nevyužít ji by bylo zbabělé.

Bob vytloukl zbylé kousky skla ze staré okenní tabule, a to mu umožnilo dostat se bez větší námahy dovnitř. Jako by mu cosi podvědomého říkalo, že ON sám je Bůh a že stavění chrámů a kaplí pro cizí božstva je nevysvětlitelný nesmysl.. Vevnitř to vypadalo otřesně. Růženec byl postavený „vzhůru nohama“ a soška Madony s dítětem byla volně pohozena po zemi. Klekačka s oltářkem, původně zřejmě bohatě vyzdobena, byla zničena a okradena o veškeré cennosti.

Kostel vyzvání osm hodin. Je odtud vzdálen asi dvě stě metrů. Bob dostal strach. Hrůzný a nepopsatelný strach. V panice se vrhl ke dveřím a zalomcoval klikou, která samozřejmě nepovolila. Bob začal křičet a neodvážil se ohlédnout. Křečovitě se stáhl k oknu a v rychlosti přes něj přeskočil. Jeho kalhoty se zachytily o hřebík. Bob nelidsky řve a škube kalhotami. Ty povolí a Bob před TÍM prchá k vesnici. S dírou v kalhotách a s krvavým lýtkem ukrutně řve a neohlíží se. Obloha se zatáhla a hutně zahřmělo. Objevují se první domy. Bob stále sprintem utíká a neuvědomuje si před čím a proč. Domků přibývá. Také se v dálce rýsují první linie litlondského gymnázia. Bob má před očima jen šedivou školu. Objekt je najednou těsně před ním a až nyní si Bob uvědomuje, že už je tady. Nemůže se soustředit a vybavit si, co se přesně stalo. Bylo to hrozné. Bob ponořen do

problému málem zapomněl, že už je nejméně deset minut po zahájení výuky. Přestože nevěděl, co dělá, mechanicky otevřel hlavní dveře a vydal se po schodech nahoru do své třídy. Automaticky zaklepal, vešel, pozdravil a bezduše si sedl. Nevnímal ani reakce kolegů, ani sebe, nevnímal prostě nic.

Učitel a spolužáci byli ponejprv překvapeni, kdo se mezi nimi objevil. Avšak až zaregistrovali, že Bob nevšimavě usedl a sklonil hlavu, začali na něj vyjeveně civět. Nikdo ze studentů z něho nespouštěl oči a všichni si nerušeně šuškali a debatovali, co se mu asi stalo. Profesor stál strnule u tabule s ukazovátkem, jako by čekal, že se k tomu nějak Bob vyjádří. Po chvíli si matikář uvědomil svou pozici a zaklepal tyčí o stůl:

„Ticho tady! .. Snad se po pozdním příchodu omlouváme, ne, Tome?“

Ale Bob nereagoval ani na připomínku, ani na chybně uvedené jméno. Kantor čekal a přísně překračoval. Žáci také s napětím vyčkávali, co se bude dít. „No nic, přejdeme k dalším názorným příkladům.. Zde se objevuje..“

Bobovi se nenávratně ztrácely hlasy a souvislosti. Ocitl se za hranicemi prostoru a reality. Bez starostí a s otevřenou pusou. Najednou vzdáleně zaslechl jakési ťukání a čísi, čím dál hlasitější hlas:

„Hudsonová, co je to tam?“

Bob se lekl. Až nyní se probudil. Zmateně pokukoval po celé třídě a snažil si vzpomenout, jak se tu ocitl. Poté se podíval před sebe a spatřil u tabule profesora matematiky, přísně vyhlížejícího za Boba. Teď nebo nikdy..

„Moc se omlouvám za pozdní příchod do vaší hodiny.“

Ani nestačil dořici a celá třída doslova jednotně vybuchla smíchy. Učitel opět přísně prohlásil: „Ticho tady bude! .. Sedni si.“

Bob, teď již všeobecně zmatený, klesl na židli. Tu se k němu přiklonil jeho spolusedící a přátelsky řekl: „Dobrý fór!“

Bob dělal, že chápe a synteticky se pousmál.

„Hele, mám tady cigo, mohli bychom si ho dát napůl,“ vrátil se tiše k Bobovi a ještě se kontrolně zeptal: „Jak se vlastně jmenuješ? Tom?“

„Bob.. A ty seš Jack, že jo?“

„Hm. Ale pro tebe jsem Jerry. Těší mě. Možná si budeme rozumět,“ a podal Bobovi ruku. Ten ji kamarádsky přijal a optal se slavnostně: „Kde se to bude kouřit?“

„Na našem záchodku.. jestli nemáš strach..“

„To ne, ale mně je to blbý.... já to totiž nikdy nehulil..“

„To je v pohodě.. Učený z nebe nepad. Budeš to umět raz dva,“ uklidnil Boba Jerry a ještě chtěl něco říci, ale přehlušilo ho zvonění.

„Nezapomeňte smazat tabuli,“ dodal učitel. Prozíravě se na Boba podíval – asi se ho chtěl na něco zeptat – ale nakonec raději uznal za vhodnější odejít ze třídy.

„Tak jdeme na věc,“ řekl diktátorsky, ale s úsměvem Jack.

Vydali se dlouhou úzkou chodbou za roh, směrem na záchod. Zavřeli se do kabinky a Jerry pootevřel okno.

„To se musí, jinak by se na to přišlo, protože to hrozně smrdí..“

„Mohli by nás vyhodit,“ přisvědčil Bob, „.. Ale mně je to jedno, protože už jsem stejně v luftu..“

„Tak hele – vdechneš, potáhneš, chvílku podržíš a vydechneš.“

„Hm.“

„Držíš to moc neumělecky – takhle je to správně. Půlku já a půlku ty.“

Bob si chytl cigaretu tak, jak ji před chvílí držel Jack a pokusil se správně provést krok. Chvilé napětí. A za moment i vypětí. Bob začal hystericky kašlat. Jack ho uklidnil:

„Ale jde ti to. Hlavně, žes to potáhl.“

Jerry si dal práska a jakoby automaticky podal Bobovi cigaretu, avšak ten zavčas odmítl, že už nebude, a svěřil ji do zkušených rukou. Bob chvíli s trochou závisti pozoroval Jerryho a zamyslel se.

„Ty.. jaké jsou tady holky? Jsou pěkné? Chodíš s nějakou?“

„Jasně. Jsou tu fajn baby. Chodil jsem.. s každou hezkou. Ted' to rozjíždím s jednou z vedlejší sexty,“ zabodoval zkušeně Jack.

„A.. jaké to je.. mít rád holku? Jaké máš u toho pocity?“

„Dobré,“ usmál se tajemně Jerry, „proklatě dobré.. Ale to se nedá popsat.. To musíš poznat sám, jestli si teda ještě neměl holku. Mám pravdu, že?“

Bob stydlivě přikývl. Ale nebyl to stoprocentní stud, měl u Jacka jakousi důvěru, bylo mu s ním dobře. Připadal mu jako učitel, avšak ne jako učitel v pravém slova smyslu. Byl to kamarád, který si vážil toho, že může někoho obdarovat svými radami.

„Myslím, že si spolu budeme rozumět,“ podotkl upřímně Bob. Jerry beze slov típl cigaretu, vyhodil ji z okna a odemkl kabinku.

V hodině fyziky jsme se očividně spřátelili. Ačkoli jsem chtěl poznat blíže spoustu jiných spolužáků, věnoval jsem se pouze Jackovi alias Jerrymu. Sem tam jsem zahlédl profesora malátně vysvětlujícího

Archimédův zákon, ale ten jsem znal ještě ze základní školy, a tak jsme dál a dál spolu potichu debatovali o problémech od nudy ve škole přes nejlepší značky cigaret až po holky. Najednou mi přišlo všechno hrozně normální, že kouřím a zajímám se o dívky. Takový schod a jako by se nic nestalo. Přestože jsme se snažili mluvit a smát se tiše, občas nás profesor napomenul a jednou to dokonce zpestřil: „Nejste tady půl roku, studente, a najednou máte důvod k radosti. Však vás ten smích přejde.“

To jsem se teda ale nasmál. Nevzpomínám si na jediný okamžik, kdy jsem se naposledy tak řehtal. Jako kůň. Jack mi slíbil, že mi dneska na obědě udělá „dohazovače“ a seznámí mě s nějakou roztomilou dívčínou. Moc jsem mu nevěřil, ale přesto jsem se podvědomě těšil, až skončí dopolední vyučování. Jenže čekaly mě ještě dvě příšerně dlouhé hodiny.

V prvé řadě to byla neuvěřitelně vleklá latina, čili SERMO LATINUS – LINGUA LATINA. A pořád dokola stupidní věty: ILLE SUO AMICO EPISTULAM SCRIBIT

On píše dopis svému příteli. Tato věta mě ovšem inspirovala a rozhodl jsem se napsat dopis svému příteli a nechat ho kolovat po celé třídě, až se vrátí opět k nám, respektive k němu. Popadl jsem papír a tužku a opatrně jsem psal, aby to neviděla jak profesorka, tak Jerry.

Znění dopisu:

TA LATINSKÁ KRÁVA
CO TOU KNÍŽKOU MÁVÁ
NEDÁ NÁM NIC K ŽIVOTU
ANIŽ DÁ POKOJ V SOBOTU.

Pro Jacka připravil Bob. Netrpělivě jsem složil papír, do rohu jsem napsal velkým PRO JACKA a kromě toho, že jsem doufal, že to dojde, jsem doufal také v to, že ve třídě je jeden Jack. Elegantně jsem podal papírek blondřaté spolužačce s nevkusnými růžovými šaty a pobídl jsem ji k tomu, aby to nechala posílat po celé učebně až k Jackovi vedle mě. Nenápadně jsem pozoroval z útočiště celou situaci a viděl, jak se postupně celá třída začíná chechtat smíchy. Alespoň jsem měl představu, kde se teď dopis nachází. Znenadání se profesorka, píšící na tabuli jakousi nesmyslnou větu, otočila a zhodnotila si v duchu tyto překérní okolnosti. Zahlédla v druhé lavici smějícího se tupce čtoucího cár papíru. Okamžitě byla skokem u něho a vytrhla mu z ruky zmíněný dopis určený Jerryemu. Aniž si básničku předem přečetla, v rozhořčení před celou třídou nahlas spustila:

„TA LATINSKÁ K.“

Rychle přelétla očima celé znění citátu a uraženě vykřikla:

„Bob Davis okamžitě do ředitelny!!“

V tu ránu jsem pochopil, že jsem překročil jisté meze.

Cestou do ředitelny jsem, nevšímaje si paní profesorky, s obavou rozvažoval, co bude následovat. Jasná mi byla jediná věc: že nic pozitivního to určitě nebude.

Ředitel upozorňoval na nadměrně vysokou absenci a na připomínky profesorského sboru k mému nevhodnému chování. Snažil jsem se oponovat, protože jsem až na dnešní dopis nikdy neudělal nic špatného. Neustále jsem hledal v mých vzpomínkách jediný prohrěšek v zúčastněných hodinách tohoto gymnázia. Co mě ovšem utěšovalo, byla nesmírná laskavost a lhostejnost ředitele, který

se k této věci stavěl sice zodpovědně, ale s doutníkem v ústech. Profesorka latiny stála se složenýma rukama a s brýlemi na nose v pozoru, neustále příkyvující výkladu pana ředitele. Tvářila se velmi přísně, s trochou vnitřní radosti, že se jí podařilo mě potrestat.

„Říkám to velmi nerad, ale je toho příliš, co přispívá k tomu, abych vám na konci roku udělil trojku z mravů. A víte, co znamená trojka z chování na střední škole tohoto typu? Vyloučení bezpodmínečně!“

„Ale já.. já..“

„To stačí, dovedu pochopit vaši situaci, ale je mi vsutku líto.. Zameškané hodiny již bohužel stěží doženete a prospěch zlepšovat na začátku května.. to je dost pozdě. Budete si muset hledat jinou střední školu.. anebo bych doporučoval ve vašem případě sehnat si práci.“ Mírumilovnost ředitele se proměňovala v drzost a důležitost.

„Nemohl bych se.. prosím.. napravit a v příštím roce složit maturitní zkoušky? .. Nebo.. si alespoň.. zopakovat třetí ročník?“

„Opakovat by.. eventuálně šlo,“ zamyslel se ředitel a podíval se na neúprosnou profesorku latiny, „.. ale vám už já nevěřím.. Nechám vás maximálně dokončit sextu a.. Totiž - i kdybyste dřel jako kuň, nedopracujete se přiměřenému průměru odpovídajícímu pokračování ve vyšším ročníku.“

A pořád mi vnucoval svou teorii mého neúspěchu. Byl jsem na dně. Teď, když jsem chtěl začít od znova, chodit do školy častěji a snad se i dobře učit. Blbá latinářka! Všechno jenom zkomplikuje! A ještě se pitomě a spokojeně směje! Kráva! Klel jsem sebe, latinu i smějící se třídu včetně Jacka. ÁÁÁ. Mám chuť zabítet. Všechny naložit do octa a zakopat je v lese. Proč mě nenechají odmaturovat?

Co budu mít za vzdělání? A co řeknu mamce? Nevím. NEVÍM. Stačí? ÁÁÁ.

Už ani to nevím, jak jsem se vypoτάcel z ředitelny. Přestal jsem myslet na vyhazov a začal jsem se tvářit hrdinně. Namířil jsem to rovnou k Jerrymu, do naší učebny. Nevnímálem jsem profesorku, nejmíň tři míle v odstupu, ale zaslechl jsem zvonění a poté neutuchající výkřiky spolužáků, plnohodnotně využívajících prostory přestávky.

Jako poražený jsem vrazil do třídy a místo očekávané lítosti se mi dostalo posměchu a vyzvídání.

„Tak co, jaks dopad? .. Co ti říkali? ..Vyhazov, co? ..... Cha cha..“ Neodpovídal jsem jim. Všichni se vrhli oproti mně a mé skloněné hlavě. Akorát Jack si mě „odvedl“ do kouta a slušně se zeptal:

„Dobry?“

Zčistajasna mě napadlo, že vůbec nemusím nikomu povídat o mém propuštění ze školy. Všem, včetně mámy, řeknu na konci roku, že jsem to vůbec nečekal.

„Nic určitého mi nesdělili, ale myslím, že je to v pořádku,“ vysypal jsem ze sebe schválně více nahlas, aby to slyšeli i mí dotěrní spolužáci. Všichni téměř současně zklamaně zavzdychali, že se neudálo něco zajímavějšího a horšího. Jack byl rád, ale nechtěl to dávat najevo:

„Za takovýhle dopis tolik povyku!“ Diskutující třídu utišil zvonek školníka. Geologie. Další zpropadené a nudné učivo.

Sotva vešel profesor do třídy, už rozvinul mapu Evropy a počal zkoušet. Já, jaksi nezaujatě, jsem přemýšlel o své krizi a o tom, co bude dál. Nikým nerušen jsem hledal rozumnou odpověď na tak ožehavé

téma.

V žádném případě nesmím do června na sobě nechat nic znát a pak.. se uvidí. Dostanu asi hodně vyhubováno.. a.. přes prázdniny budu pracovat na brigádě. Třeba u strýce. Zaučí mě a budu se mu tak líbit, že si mě tam nechá nastálo. JO! Alespoň finančně vypomůžu mamce a už to nebude tak těžké jako doposud..

„K tabuli půjde .... Jack Salamon,“ probudil mě a také Jerryho znalý zeměpisec. Jerry roztěkaně vstal ze židle a couravě se přibližoval k černé desce. Ze začátku jsem sledoval průběh zkoušení, avšak za moment už jsem znovu a znovu prohrabával problém a vyčistoval ho od nedostatků.

„Za tři..,“ ohodnotil krutě Jacka profesor a já jako bych sám dostal tu nepřilíš dobrou známku. Ve chvíli, kdy jsem to nejméně očekával, zazvonilo. Všichni se pojednou zvedli, sbalili si věci a šupem vyletěli ze dveří.

„Já už mám taky hlad,“ řekl pohotově Jack a já si uvědomil, že už je vlastně čas oběda.

Ve školní jídelně bylo rušno. Sedl jsem si do čela podlouhlého stolu a čekal, až Jack přinese jídlo. Zatím jsem sledoval podivnou atmosféru v jídelně. Vlastně - nebyla to neobvyklá situace, ale dnes jsem všechno vnímal jinak.

Jack nedbale položil ták na stůl a já se nasýtil vydatné zeleninové polévky. Jerry se usmál:

„Pojď se mnou. Někoho ti ukážu..“

Vzal mě za rameno a prstem namířil na dívku v červených šatech se zrzavými vlasy. Namítl jsem: